

MAGYAR KURIR

Indult Bétsből, Pénteken Aprilis' 11-dik napján, '1817-dik esztendőben.

Nagy Britannia.

Folytatása a' M nister Lord *Bathurst* feleletének, mellyet ő a' Parlamentum' felső házában, L. *Hollandnak* a' *Bona-parté*' tartatására nézve tett jóvállásaira adott: -- “

„Azért is panaszolnak, hogy *Bona-parté* nem engedik, hogy a' Régens *Princz*hez petsételt levelet küldjön. *Hudson Lowe*, ha tőlle a' kívántatott volna, kétségkívül a' feljebb előadott útasításhoz szabta volna magát: hanem az egész dolog ennyiben áll, hogy tőlle semmi efféle nem kívántak. Valóság az, hogy *Gróf Bertrand* egy ízben azt kérdezte *Adm. Cockburnétől*, hogy valyon ha a' Császár a' Régens *Princz*hez egy levelet írna, el fogná-e ő azt ehhez küldeni bepetsételtre? *Sir Cockburne* természetesen úgy felelt, hogy ő ezt még nem ígérheti; melyre nézve közleni fogja véle a' *Gen. Bonaparte* által irandó leveleketilletté útasítást: 's azután úgy tselekedjenek, mint magok jónak találják. Azólla semmi efféle kívánság nem tétetett. Azzal a' parantsolattal, hogy *Bonaparte* a' Kormányozók ellen lelető panaszait petsételetlen boríték alatt küldje az *Anglus Ország-lószerékhez*, oda volt a' czélzás, részint hogy a' Kormányozók minden fundamentum nélkül való vádak ellen hátsorságba helyieztetődjenek, részint hogy, ha igazságosok találnak a' panaszok lenni, hamarabb lehesen segíteni rajtok, mint ha előbb petsételt boríték alatt *Londonba* küldettettelnének. Ilyen oldalról tekin-

tette az útasításnak ezen részét maga *Bonaparte* is, mint *Sir Cockburné*nak egy leveléből kitéttzik, mellyet ő ezen dologról *Bonaparté*hoz irt: „En, így irt *Cockburne*, magam is azt tartom, a' mit „*Generális Uram*, hogy a' mi *Országlószerékünk* az útasítás' ezen részének készítésében oly kívánság által lelkesítettett, „hogy holmi alkalmatlanságokat, mellyek „ellen *Uraságod* egyáltalában panaszolkodhatna, minélhamarabb elhárítani lehesen: hanem, ámbátor az útasítás' minéműtsége ezen tekintetben az úrra nézve kedvező légyen is, arról tsakugyan „el ne vonnya *uraságod* a' maga figyelmetességit, hogy nékem és az utánnam „következő *Kormányozóknak* igazságosan „arra kell vigyázni, hogy semmi ellenünk „való vád tudva ne legyen *Europában* ha „hónapok alatt, a' nélkül, hogy arra való jegyzéseinket mi is megtehetnők.“ — Nyilvánosságos dolog tehát az, hogy *Gen. Bonaparté*nak semmi oka nintsen a' panaszolkozásra, mivelhogy a' *Kormányozók*nak ragának, tartozó kötelessége volna azt *Europába* elküldeni. A' mi az egyéb leletsételt leveleket illeti, ha hozzám *Cockburnétől* és *Hudson Lovétól* efféle leletsételt levelek érkeztek volna, nékem ezeket felnyitni kötelességem lett volna, de a' *Princz*nek által adtam volna őket. Ezen országban, a' hol a' *Monarkhá*nak tselekedetiért a' *Minister*ek tartoznak felelni, szükségképpen megkívántatik, hogy ugyan ők mindent is tudjanak, a' mi a' *Monarkhá*val közöltetik. Továbbá azért is panaszol-

mondik Bonaparte, hogy azon könyvek közül, mellyeket Európából vitetni kívánt, azokat, mellyek az új időbeli történetekről beszéllenek, eltartóztatták tőle. A' valóság ez, hogy ő nem soká' azután hogy Sz. Ilonára megérkezett, Bibliothekájának kipótolására néhány könyvet kívánt; a' könyvek' neveit maga írta laistromba, a' melly ide küldetett, és itt a' Londoni egygyik legfőbb könyvárosnak általadott, oly rendeléssel, hogy ezen könyvek közül, mellyek nálla megtaláltnak, adja által, a' mellyek pedig nálla meg nem találtnak, hozassa meg Párisból. Némelyeket megszerzett a' Londoni könyvárosoktól az említett könyváros: de némely katonai irások Párisban sem találtak. Azok, a' mellyek megtaláltak, 's a' mellyeknek valami 15 — 14 száz font Sterlingekre telt az ár, Bonaparténak kezébe küldetettek, 's az is tudtára adatott, hogy a' többek miért maradtak el. A' *Montholon* irásából úgy látszik, hogy az a' készség, mellyel a' Bonaparte' kívánságai teljesítettek, kevés haládatosságra indították őtet. Hogy újságot nem engedtek kezébe menni, erre, a' nélkül, hogy mi is úgy itélnék, mint a' nemes Lord (Holland) itél, hogy tudniillik Bonaparténak minden újságotat meg kellene engedniük, elégnek tartjuk csak azt megjegyezni, hogy megpróbálták az újságot' segedelme által velle levelezni. Hogy egy könyvárossal sem folytathatua semmi levelezést, nem igaz, ha csak petsétezt levél által való levelezést nem ért rajta; petsételetlen minden akadály nélkül folytathatja ezen levelezést. Ilyen megszorítás alatt a' Bankóssával vagy Agenseivel is levelezhet, annyival is inkább, hogy arra, hogy egy Bankóssal petsétes levelek által levelezzen; legkevesebb oka lehet. Hogy barátjaihoz petsétezt levelet nem küldhet, már ez valósággal terhes kéntelenség; mint hogy szive' panaszait nem örömet teszi papirosra az ember, ha tudja, hogy az

valami hideg vérű *inquisitor*' szemei eleibe fog menni. De ez nem így van a' Bankóssokra nézve. Hallotta-é valaha hírit valaki valamely Bankóshoz szolló érzékeny váltólevélnek, vagy valamely Státusobligatziónak eladattatását illető keserves rendelésnek? — „A' legfontosabb panasz ez, hogy a' Bonaparte' 's hozzátartozók' leveleiket allyasabb rangú tiszték is olvassák. Nem igaz. *Hudson Lowe* legnagyobb finumsággal megfelelt kötelességeinek; a' melly levelek az ő kezén fordultak meg, legbizottabb emberének is meg nem engedte soha azoknak megoldását. Én nem tudom mi adhatott a' panasznak ezen pontjára alkalmatosságot, ha csak a' következő történet nem: Mikor Bonaparte Sz. Ilonára küldtetett, a' hájók oly sebesen eleveztek, hogy sok szükséges dolgokat, p. o. fehér ruhát sem vihettek magokkal, de haladéknélkül megtétettek a' rendelések, hogy tüstént mindenek utának indíttassanak. Mihelyest Bonaparte a' szigetre megérkezett, levelet írt *Las Cases* Európába egy aszszony-sághoz, hogy küldje meg nékiék ezen tárgyakat. A' levél a' *Hudson Lowe*' kezébe menvén, tudtára adta *Las Cases*nek, hogy már ezek a' portékák is megérkeztek a' szigetre, melyre nézve szükségtelen lenne a' levélnek az említett aszszony-sághoz való elküldtetése, vagy legalább azon portékákról való emlékezetet ki kell bőlle hagyni. Ezt *Las Cases* felettébb rossz neven vévén; keményen szemire hányta egy levélben *Hudson Lowénak* azt, hogy egy damához írott levelet megnyitni mérészlett. — „A' mi pedig azt illeti, hogy a' Bonapartéval lévő tisztékhez rokonaitól érkezett leveleket *Hudson Lowe* feltörvén azokat, csak azért, hogy nem az Anglus Minister' eszközlése által küldtetettek Sz. Ilonára, a' helyett, hogy azoknak, kiknek szollottak, kezéhez szolgáltatva volna, 's a' többi, már ez éppenséges hamisság. *Hudson Lowe*

latván ezen vádat a' *Montholon* irásában, azonnal meghívta ötet, hogy hozzon valami efféle valóságos történetet elő, de nem hogy valamely példát hozott volna elő *Montholon*, hanem nem is felelt a' meghívattatásra, minthogy nyilvánosság hamisságot erősített. — „Nintsen utálatosabb, mint némely közönséges tudósításokban holmi anekdotákat és erősítéseket olvasni, mellyek éppen ellenkeznek a' valósággal. Egy ily tudósításban a' mondattott, hogy a' *Sz. Ilonára* érkező emberek közzül senkinek nem szabad Bonapartéhoz paszszus nélkül közelíteni. Az útasítás ekképpen szoll ezen tárgyra nézve: „Mikor valamely hajó a' szigethez kiköt, és valameddig ez a' szigetűl annyira el nem távozik, hogy szemmel látni nem lehet, a' Generálisnak mind addig azon kerületenbelől kell maradni, a' hol a' strázsák állanak. Ezen idő alatt megtiltatik néki a' lakosokkal való közösülés.“ — De ez a' rendelés nagy kedvezéssel teljesítettik. A' szigetreérkezett útasoknak, ha paszszust kértek a' Kormányozótól, megengedetté a' *Longwoodba* való menetel, oly feltétellel alatt, hogy elébb Gróf Bertrándtól, vagy a' Bonapartekörül lévő személyek közzül valakitől mástól, arra engedélmet nyerne. Nem igaz, hogy a' sziget lakosai és Bonaparte között minden közösülés megtiltatott volna. Paszszus nélkül, igaz, hogy nem szabad hozzá menni a' lakosoknak; de nints példa arra, hogy valaki a' Bonapartéhoz való menetelben meggátoltatott volna, kivéven azokat, a' kik rajta éretettek, hogy időgen ruházatban vagy hamis név alatt akartak hozzá belopódni. — „Az is mondatik, hogy az örző sereg tisztsjeivel sem tarthatna semmi közösülést. Ennek siints semmi fundamentuma. Egy ízben hosszszas beszédbe ereszkedvén az 53-dik Regimentnek egy tisztsjével, minelutánna ezen Regimentet 's ennek tisztsjeit nagyon megdöcsérté volna; végre

nagy szomorúsággal jelentette, hogy nékiek minden véle való közösülést tilalmaznak. A' tiszt bizonyossá tette Bonapartét affelől, hogy ezen tilalomról semmit se tud, mellyen a' Generális nagyon tsudákozni látszott: de az ólta tsakugyan nem oly gyakran állott szóba az Anglus tisztekkel, mint a' meddig azt hitte, hogy ezeknek meg van tiltva a' véle való beszéd.

„A' mi 2-szor a' fogolynak tulajdon személyévcl való bánást illeti, ezen tekintetben ilyen kifejezések találtnak az útasításban: „Midőn *Bonaparte* azon kerületen kívül akar menni, a' hol a' strázsák állanak, ötet mindenkor egy tisztnak kell kísérni.“ Elcinten tizenkét (Anglus) mértföldek engedtetek néki, a' hol minden kísérő nélkül sétálhasson vagy lovagolhasson. Később, minthogy ő a' néki engedtetett szabadsággal, a' strázsákkal való mindenféle intrigáskodás által vissza élt, nyoltz mértföldekre határozatott az a' hely, a' hol még most is kísérő nélkül széfyel járhat. De sétálhat ő a' szigetnek egyéb részein is a' hol néki téttyzik, tsak egy tiszt által kísértesse magát, kinek legalább is Kapitánynak kell lenni. Ezen tekintetben tehát nem lehet erősíteni, hogy oktalán megszorittatás alá volna vettelve. Az ellen is panaszoltak, hogy Bonaparténak nem engedődne meg a' sétálás oly időben, melly arra ezen Clima alatt legalkalmasabb. Ebben annyi igaz van, hogy ő a' naplemente után az egész szigeten nem járkalhat ide 's tova: hanem a' maga kertjében akár mikor sétálhat. De ezt ismét nem akarja tselekedni azért, hogy *Hudson Lowe* szükségesnek lenni ítélte éjtzakára a' kert körül strázsákat állítani. El kellene é innét vinni ezen strázsákat éppen abban az időben, mikor az elszökés legkönnyebb? Tsak gondolja meg az ember magában; hogy, ha egyszer hirtelen azt hallaná ezen házban, hogy Bonaparte elszökött, és

már most *Hudson Lowénak* ide a' rosztály' eleibe kell állíttatni a' maga vigyázatlanságáért való számadásra! És, ha ő itt megkérdezte, hogy miként esett a' Bonaparte elszökhetése, ő azt felelné, hogy a' kertjéből szökött-el, minthogy az ő panaszolkodásaira onnét a' strázsák elvették! Mit fognánk mi ezen mentésről gondolni? Mit fognának Uraságok azon tisztról tartani, a' ki ily nagyon megsértené kötelességét? Hogy még eddig semmi efféle próbák nem történtek, gyaníthatóképpen azon jó vigyázásbéli készsületeknek köszönhetjük, a' melyek most mint igen kemények gyaláztatnak; mert hogy az akarat ezen próbatételre nézve meg legyen, csak legkisebb reménség mutatná magát szerentsés végrehajthatása eránt, kétségbe se' lehet hozni. — „Továbbá a' mondatik a' Montholon' irásában, hogy a' Bonaparténak rendeltetett ház alkalmatlan és egészségtelen. Ez a' panasz sem a' sziget' sem ezen ház' leírásaitaikkal meg nem egygyez. Ebben eleinten a' sziget' Vice-Kormányozói laktak, pedig tudva van, hogy ezeknek az Uraknak nem szokása a' legalkalmatlanabb és egészségtelenebb helyet választani a' magok' számára. Bonaparte maga is éppen ellenkező vélekedést nyilatkoztatott ezen házról eleinten. Mikor egyszer, nem soká a' szigetre lett megérkezése után, *Sir Cockburnéval*, a' ki néki a' lakásra helyet akart választani, lovaglásközben *Longwood* mellett elmentek volna, az első tekintetre úgy belé szeretett Bonaparte ezen házba, hogy a' városba többé vissza se' térni, hanem mindjárt ott maradni kívánt. Ezt ugyan akkor egyszeriben megengedni nem lehetett, minthogy ez, a' ház' akkori lakosainak igen alkalmatlan lett volna: de megígértetett, hogy nem soká helyet fognak néki adni a' ház' régi lakosai. Viszszafelé való jöttökben hasonlóképpen egy magános de szép fekvésű ház mellett, a'

Balkombe' háza mellett, lovagolván-el, ebbe is úgy belé szeretett Bonaparte, hogy minden ellenző tanátslások által is reá nem lehetett venni, hogy többé a' városba be nem menjen; azt mondotta, hogy itt inkább megéri egy szobával. Ezen háznál egy kis kertel; pedig ebből strázsák nélkül ki nem mehetett, úgy meg volt elégedve, hogy legkisebb panaszt sem lehetett tölle hallani. „Csak most kezd panaszolkodni szabadságának megszoríttatása ellen, midőn nyoltz mértföldnyi helye van a' kísérők nélkül való szabad sétálásra! — „A' Bonaparte' Sz. Honára lett elevezése után egy házhoz kívántató gerendaalkotmány eránt megígértettek számára Angliában a' rendelések. A' megfaragott lakészsületek 's egyebek a' szigetre megérkezvén, irásban kérdést tétetett *Hudson Lowe Bonaparténál*, hogy egészen új házat kíván-e, vagy megelégszik a' réginek megnagyobbíttatásával? Három hétig semmi választ nem kapván, ekkor maga elment hozzá *Hudson Lowe*, 's szóval tett nálla kérdést. Bonaparte így felelt: „Arra, hogy az új ház felépülhessen, öt vagy hat esztendő kivántatnának; ő pedig tudja bizonyosan hogy vagy östendő alatt, vagy az Angliai Országlozók felfordúl, vagy a' Fr. országláson változás esik: ő tehát minden esetben meg fog szabadúlni.“ — Minthogy *Hudson Lowe* semmi egyéb választ Bonapartétól nem kaphatott: hozzá fogatott a' régi háznak megújíttatásához; a' melly dolog nem tettett a' Generálisnak, pedig arra volt általa a' célzás, hogy néki és a' hozzátartozóknak lehessen alkalmasabb lakások. — (Végezte következik).

S v é t z i a.

A' *Hamburgi* levelek egy tudósíttást adtak ki, melly még Mártz. 14-dikén indult *Stockholmból*. Summája ez: „Egy idevaló (Stockholmi) lakos nagyon vakmerő feladásokat tett az Országlozóknel bizonyos fő Személynek (ki legyen ez,

észre lehet venni a' hátrább következő tizkötelyekből konyha-personaléja eránt. A' feladás szoros vizsgálás alá vétetett, és vagy a' hünösök, vagy pedig a' feladó, ha ártatlan személyeket talált vádolni, elkerülhetetlenül meg fognak büntettetni: Ma, ezen tárgyra nézve, külömbkülömb, katonai 's egyéb rendből való követéségek voltak Király ö Felségénél 's a' Korona Örökös Princznél udvarolni. — *Göthland* szigetén *Wisby* városában a' Király' nevenapja' innepének alkalmatosságával történt némely tilalmas kifejezésekből álló pohárköszönések által okoztatott lármákra nézve, ezen szigetnek új Kommandánsa *Báró Cederstrom*, oda sietve elútozott.

Egy *Lindbom* nevű traktér okozta *Stockholmban* ezen nyughatatlanságot, az által, hogy valami beszélgetést bejelentett. Az ember beteg a' maga házána. Még senkit el nem fogtak, hanem a' politzia folytatja a' vizsgálódást. — A' *Stockholmi* úgy nevezett *Postaújság*, ilyen említést teszen ezen környülállásokról: — „*Stockholm*, *Mártzius* 14-dikén. Tegnapestve hírt vett az Országúlszék valamely mesterkedésekről, mellyek, mint mondatott, a' jelenlérő rendnek felfordítására czélozván, a' nemzet' betsületének, ditsőségének, 's függetlenségének megsértését tárgyazták. Noha ezen feladások kevés hiteltérdemlő kütföböl származtak, tsakugyan még is oly fontosok valának ezek, hogy az Országúlszéknek hathatós figyelmetességét magokra vonták. Törvényes nyomozások rendeltettek, hogy haladás nélkül ki lehessen tanulni, hogy valyon valósággal meg legyenek-e ezek a' nagy hünösök, vagy pedig tsak egy rágalmozó mérészlett arra a' vakmerő bátorságra vetemedni, hogy polgártársainak hűségét és jó indulatját háromlani megpróbálja.“

Itt következenek azok a' beszédek, mellyeket a' Koronaörökös Hertzeg, a' *Mártz* 14-dikén nálla megjelent Követsé-

geknek hátkodó 's ötöt a' magok tantorgásnélkül való hűségekről bizonyossátevő köszöntéseikre adott. — A' Generálisok' és egyéb fő tisztel' követéséhez, mellyet *Gróf Steding* és *Essen* Marschallok vezettek a' Princz' eleibe: — „Uraim! meg illetve vagyok azon lépés által, melyre az urakat ma az erántam való hajlandóság indította; meg is vártam én ezt az én vitéz és kedves katonatársaimtól, a' kik látták, hogy mit tettem én a' házáért, és tudják, hogy még mit tenni kész vagyok. Mit akar a' tsendesség' megháborítóinak gyenge és maroknyi csoportja, melly mint látszik, titokban mesterkedik a' közönséges tsendességnek megzavarásán? Ha tsak a' magam' és fiam' élete ellen törekednének, könnyen megvetném mesterkedéseket és iparkodássokat. Én katona vagyok; már régen megtanultam megvetni az életet: de ök a' nemzet' törvényeit, betsületit, és szabadságát akarják megrontani: tehát kéntelen vagyok felkelni, 's ezeket oltalmazni. A' nemzet' szabad kívánsága hívott engem' a' thrónus' grádcitsára; ezt tudják a' fegyveres seeregék; én nem kerestem ezt a' megtiszteltetést, de megmutattam méltó voltomat, az által, hogy választástokat fenntartatni tudtam. Ez annyit is tesz, hogy jusaitokat megoltalmaztam, a' melynek egész tökéletességre való hajthatása végett ki fogom én mutatni tudni azt a' tehetséget és lelki erőt, mellyel a' természet felruházott 's talám néminémű hírnevet is költsönözött. Nem tsak valamely üres kevélységnek kielégítésére jöttem én közitekbe. Az én személyes nagyraavágásom már ki vala elégittetve; elég hírnévre szert tettem vala már én. *Svédziának* boldogittalása egyedül az a' czél, mellyet szemeim előtt hordozok; tsak egyedül ez a' rugója minden tselekedeteimnek. En fenntartani kívánom a' szabadságot reátok nézve, kívánom a' ditsőséget reátok nézve, sohajtom boldogságtokat: „

én mind ezeket a minden betsületes emberek legbetsesebb tulajdonaikat, minden mesterkedések mellett is bátorságos fundamentomra fogom reátok nézve helyeztetni. Uraim, az Urak tudják azt, hogy én csak a törvények útján járok 's akarok is járni. Azonközben, ha csak ugyan még is megfelejtkezni találnék arról, hogy mivel tartozzam az Uraknak; ha characteremről 's principiumaimról megfelejtkezni találnék; ha valaha a hatalom részegítő italától megrészegedvén, szabadságokat illétni akarnám: ezen esetben bátran szállítsatok meg 's térítettetek vissza magamhoz; a vitézeknek kötelessége kinyílt szívvel 's szabad bátorsággal beszélni; a szívem örökké kész leszen meghalgatásokra. És ha én tulajdon betsületesnek és szerentsémnek oly veszedelmes ellenségévé lehetek, hogy benneteket meghalgatni ne akarjalak, ekkor — tulajdon engedelmmel, — ugyan azon fegyvereket fordítottok elleneim, mellyeknek oltalmamra való felajánlására, ezen szempillantaiban hozzám jöttetek. Uraim nem szükséges, hogy esküvéseket megújítsák az urak a magok erántam való hűségekre nézve: haladatlan volnék, ha meg nem esmerném az Urak erántam visetető hajlandóságát. Meg merték próbálni, hogy néhány fegyverestársaimat gyanuba hozzák előttem; én meszsze társítottam magamtel, azt a gondolatot, hogy az efféléknek hitelt adják; haladásal 's megilletődéssel jutott eszembe ez a nevezet, mellyet az armádától sokszor kaptam: *Atyánk!* Jó emberek nem szeghelik meg esküvéseket; a katonának szíve és ruhája alatt lakozik az örökös hűség és betsület! — *A Polgári Rend követségéhez:* — „Uraim! nints szükség arra, hogy újabbán meggyőzzetek azon jó indulatotok felől, mellyel erántam és fiam eránt eltelve vagytok. Néhány hónapoktól fogva minden féle hírek repdettek. Most a Király, majd a fiam halt

meg; majd ismét az én életem forgott veszedelemben. Félelmet és retteget akartak gerjeszteni az országban. Végezetre holmi feladások magokra vonták a Politzia és Országglószék figyelmelességét. Törvényes vizsgálódások rendeltettek, 's vagy a bünösök vagy a feladók törvényesen meg fognak ítéltetni. Én ezen hírek okozóinak megbotsáthatnék, ha csak az én életem ellen törekednének: de ők szabadságtokat, Constitúziókat, 's nemzeti betsületeket, melly amazoknak záloga, egy szóval mind azt, a mi egy betsületes polgárnak legszentebb, felforgatni akarják. Azt a familiát is belé méréslették zavarni a dologba, mellyet ti a thrónusrol kiszorítottatok. Uraim, az Urak magok tudják, hogy én semmi okot nem szolgáltatam ezen familiának történetére. Midőn ti azon nyomorútt állapotban, melybe titeket a sokáigtartó szerentséllenségek helyezettettek vala, szerenteiteket oly Fejedelmeken jártattátok, a kik önnön hazaikhoz bizonyított szolgálataikról esmeretesek voltak, 's midőn végre választásokat rajtam megállítottátok: én ennek elfogadására magamat eltökélttettem. A benneteket körülrvő veszedelmeknek képzelése azt tselekedte, hogy annál nagyobbak, 's azon plánumokra alkalmasnak érezsem magamat, a mellyek szükségsek valának arra, hogy bizodalmatoknak megfelelhessenek. Értetek vettem arramagam, hogy a magános élet kedvességeiről 's nyugodalmairól, melyben hátra lévő napjaimat eltölteni akartam, lemondjak. Oda adtam magamat egy régen oly nevezetes, ekkor oly szerentséllen népnek. Rebeletekbe jöttem, kardomat és tselekedeteimet hozván, mint titulust és kezességet, közitekbe. Ha ezekhez még egy *Martell Károlytól* lejövő ősi familiáiágazatot is tsatolhattam volna, csak értetek kívántam volna; mert a mi engem illet, én éppen oly kevély vagyok tett szolgálataimmal és híremmel,

melly engemet felemelt. Ezen jusaimhoz tsatolhatom továbbá egy Királynak fiuváló fogadását (*adoptzióját*) 's egy szabad népnak választását is. Ezeken épitem én már most a' magam jusaimat, és valameddig a' betsület és igasság o' földről egészen számkivetésbe nem küldettetek, ezen jusoknak szentebbeknek kell lenni, mint sem ha én O d i n t o l venném származásomat. A' világ' kronikája bizonyítja, hogy soha egy Fejedlem sem lépett thronusra különben, hanem tsak vagy a' nép' egygyezésével, vagy fogyverének ereje által. En fegyver által nem törtem magamnak útát a' Svétziai koronaörökségre; a' nemzet' szabad választása hívott arra; és ez az a' jus, a' melyhez támaszkodom. Jusson eszetekbe, mik voltunk mikor én ide érkeztem, 's mik vagyunk most. —

„Igaz a', hogy minden országban találatnak békételenek: hanem a' nállunk találató keveseknek semmi egyéb okok nintsen a' békételenkedésre annál a' tsendességnél, mely ezen országban uralkodik. Vannak oly méltatlanok, kiknek tsak a' nyughatatlanokodás kedves; ezeknek *elementum*, sőt létel a' rendtelenség: de nints szükség ezen maroknyi lázszasztóknak megzaboláztatásuk végett rendkívül való eszközökre. A' Király minden lépéseit a' törvények szerént teszi; a' törvény pedig erősebb, hogy sem erőszakos eszközökhöz való nyúlásra kényszerítene bennünket. Minden környülállások ilyen bátorsággal bizatnak bennünket. A' belső tsendesség nints megzavarva. Az igasság' kiszolgáltatásának útja felbeszakadva sohol nintsen. A' mezei munkás áldja az eget a' békességért, melyben él. Kivülről nints mitől féljünk; mi nem szorgalmatoskodunk affelől, hogy mik történnek, 's éppen ily bizonyosok vagyunk affelől, hogy más Hatalmasságok is ily kevesé aratják magokat a' mi dolgainkba. A'

ti jusaitok tebát kívülről-belülről egyformálag bátrak, 's mindenek azt mutatják, hogy sokáig nem fogunk kéntelenek lenni arra, hogy azokat oltalmaznunk kellessék: mindazonáltal, ha tsakugyan szükséges találna ez lenni 's ezt a' nemzet' betsülete kívánná: ekkor egy hűséges, hadakozáshoz szokott, 's jó gyakorlottságú sereggel, a' Királynak és népnak akaratjával megegyezőleg, a' győzelemnek minden előjelei által kísértetve, én magam személyesen fognék ellenségeinkel szembe szállani, 's utolsó tsepp véremet örömmel liontanám a' hazának megtartatásáért. —

„En nem tudom Svétziai nyelven úgy kifejezni magamat, mint kívánám; de a' fiam érettem is beszéll ezen nyelven; ő köztetek nevelédett; benne helyheztesettek reménségteket: de mit mondok, hiszem én a' betsület' és szabadság' nyelven szollok, ezt pedig minden hazáját igazán szerető Svétziai ember érti.“ —

Mártz. 15-ikén a' mezeimunkásoknak most *Stockholm*ban lévő biztosságát is maga eleibe hotsátotta a' Koronaörökös Hertzeg. *Olson* nevű Orátorjok vezette-be őket. Ezeknek így felelt a' Princez:

— „*Betsületes mezeimunkások' rendjének érdemes tagjai!* Igen eleven megelégedéssel fogadom követészteket. Örökké meggyőzöttettem voltam azon érzékenységgel, melyet most, a' magatok' és a' Svétziai betsületes mezeimunkás rend részéről kinyilatkozattatok. A' Birói Tisztség' kötelessége megvizsgálni, hogy valyon vagynak-e bűnösök? Hanem nyughatatlanokodástoknak letsendesítése végett bizonyosokká tehetlek benneteket, hogy a' köz tsendesség 's a' Constitúciónak megsérthetlensége, semmi veszedelemnek kitétetetve nintsenek, és hogy a' Király, én, 's a' fiam, mindenfelől leghevesebb bizonyágtételeit vettük a' hűségnek és engedelmességnek. En és a' fiam könnyen meghalhatunk; hanem ha tsakugyan ennek kellene a' Gondviselés' tettésének lenni; ezen esetben elögendőképpen meggyőznek engem' a' Svétziai nemzetnek nemes és állandó characteré, 's a' szabadság és függetlenség eránt viseltető régi szeretete, affelől, hogy ő a' maga végzéseit fenntartani 's magamagához mindenkor méltó lenni, fog tudni. Tegyétek bizonyossá derék' és betsületes földmivelők minden polgártársaitokat azon hajlandóság és bizodalom felől, melyre én magamat etántok örökösen elszántam.“

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

„Egy, a' mostani pallérozott időhöz sem,
„de Frantziaország' jelenvaló állapot-
„jához még kevesebbé illő, theatromi
„történet: —

Arnauld nevű, szép költeményes ta-
lentummal bíró ember, a' ki a' Fr. revo-
lúzió alatt nem csak *royalista* gondol-
kodású, hanem éppen a' Királyi Udvar-
nál szolgáló ember volt, de Bonapar-
ténak *Elbábol* lett visszajövele után,
mint *Faederatus*, az ő részire állott, 's
azért számkivettetett, és most *Brüsszel-
ben* a' *Liberalis* nevű újságnak elsőbb
írójává lett, egyéb szép theatromi játé-
kok között, hova számlálják *Mariust* is,
készítette mostanság *Germanicust*, mely-
nek ő és az ő barátjai előre nagy hirtsi-
náltak, 's azértigen várta megjelenését a'
Párisi közönség, noha olyanok is sokan vol-
tak, kivált *Ultraroyalisták*, a' kik azt
hílték, hogy meg sem fogja engedni a'
politziá. De megtsalattattak, mert Mártz.
22-dikén estve valósággal eljádzották azon
Párisi theatromon, melynek *theatre
francais* a' neve. A' játék szomorú: de
ugyan szomoruan is ment véghez előszö-
ri megjelenése. Politikai részreoszlásra
használták, mint alkalmatosságot, a' nyug-
hatatlankodók; az *Arnauld'* barátjai ad-
dig tapsoltak 's az ellenkező részenlévők
addig fütyültek, hogy végezetre üstökbe
kapták, 's olyan verekedés lett a' theá-
tromon, hogy még a' jádzó helyre is fel-
mentek csoportosan az el enséges részek,
's ott is egész dühösséggel verték egy-
mást. A' sokaság oly nagy volt, hogy már
délután több ember várakozott az utzán,
mint sem a' mennyinek csak tizedrésze
beférhetett volna: de különben is kevés

mehetett-bé, mert mikor ezen ajtókat
megnyitották, már akkor egészszen el-
töltötték volt a' theatromot oly emberek,
a' kik belső ajtókon mentek-be. Eleintén
nagy tapsolással folyt a' játék: hanem az
Arnauld' barátjai ezzel még nem elé-
gedvén, azt is kívá tak volna, hogy a' jád-
zók közönségesen jelenték-le, hogy ezen
játéknak *Arnauld'* a' szerzője. A' híres
Talma, kiállott a' közönség' eleibe, hogy
kinyilatkoztassa, hogy az írónak nevit
nem lehet megmondani, mert maga nem
akarja magát megneveztetni engedni. Ek-
kor kezdődött végre el a' nagy lármázás.
Talmát az *Arnauld'* barátjai fütyölés ál-
tal lekergették. E' volt a' verekedés'
kezdeté. Valami fütyöngetések által va-
ló jeladásra egyszeriben össze kapott a'
két ellenkező rész. A' verekedés pátzá-
val folyt inkább, mint egyéb fegyverrel.
Egyszermind különböző helyeken
elkezdődött a' tepelődés, de legheveseb-
ben folyt a' függő gyertyatartó alatt (a'
theatrom' közepén) a' hol egy formaruhás
ifjú katonatisztet néhány emberek magok
közé szorítván, ütni verni kezdték, 's a'
földre leverték, hanem ő onnét felkapasz-
kodván kardot rántott, 's az alatt néhány
esmerössei oda nyomakodván, magát ezek
közé vonta. A' szitkozódást, fenyege-
tődést, a' lozsikban és karokban ülő
aszszonyoknak visitását, a' kifuthatáson-
iparkodóknak tolyongását, a' politziái tiszt-
tek' iparkodásaikat, 's a' mind ezekből
következő zürzavart, képzelni lehet; míg
végezetre elegendő politziái katonaság ér-
kezvén, néhány gonoszabb lármázókat
fogságra vittek, 's a' tsendesség helyre
állott: